

Shrnutí hlavních poznatků

- V Olomouckém kraji žilo na konci roku 2014 celkem 115 866 obyvatel starších 65 let. Jejich počet se za posledních deset let zvýšil o více než 26 tisíc. Jejich podíl na celkovém počtu obyvatel dosáhl 18,2 %.
- Z hlediska pohlaví převažují mezi staršími obyvateli kraje ženy. Jejich podíl činil 59,3 % z celkového počtu obyvatel nad 65 let, u obyvatel nad 85 let 71,3 %.
- Tak jako celá populace v České republice, tak i obyvatelstvo kraje stárne. Ukazuje to neustále se zvyšující ukazatel průměrného věku, během posledních deseti let se zvýšil o 2,2 roků na hodnotu 42 let.
- Podle zpracované projekce obyvatelstva se bude počet obyvatel starších 65 let nadále zvyšovat, kolem roku 2030 přesáhne 150 tisíc. Protože se očekává pokles celkového počtu obyvatel, poroste zastoupení starších v krajské populaci. Na samé hranici vypočtené projekce obyvatelstva v roce 2050 budou starší 65 let tvořit třetinu obyvatel kraje a jejich počet dosáhne téměř 185 tisíc.
- Dlouhodobě roste ukazatel naděje dožití vypočtený z úmrtnostních tabulek. Chlapec, který se narodil v roce 2013 nebo 2014 má předpoklad, že se v průměru dožije 75 let a děvče 82 let. Zvyšuje se naděje dožití i ve starších věkových kategoriích. Muž, který se v uvedených letech dožil 65 let má šanci prožít dalších téměř 16 let a žena dalších 20 let.
- Zvýšil se podíl zemřelých ve vyšším věku. V roce 2014 tvořil podíl zemřelých starších 65 let 79,4 %, přičemž mezi muži to bylo 72,9 % a u žen dokonce 86,8 % zemřelých žen přesáhlo 65 let věku. Nejčastější příčinou smrti u starších jsou nemoci oběhové soustavy a nejčastějším místem úmrtí nemocnice.
- Podle výsledků Sčítání lidu, domů a bytů 2011 byla polovina žen starších 65 let ovdovělá, naproti tomu tři čtvrtiny mužů starších 65 let bylo ženatých. Mezi staršími bychom našli vyšší zastoupení obyvatel s českou, moravskou i slovenskou národností než u mladších. Podle předpokladů se více obyvatel starších 65 let hlásilo k náboženské víře.
- Čtvrtina obyvatel kraje starších 65 let měla v době sčítání stejné bydliště jako v době jejich narození. To ale neplatí pro Jesenicko, kde téměř čtvrtina starších obyvatel pocházela ze zahraničí a téměř polovina se narodila v jiném kraji České republiky, ve stejné obci žilo necelých 4,1 %.
- Ve vzdělanostní struktuře starších obyvatel kraje převládá u žen základní či neukončené základní vzdělání. Nejčastější nejvyšší dokončené vzdělání u mužů bylo vyučení. S přibývajícím věkem klesá podíl obyvatel s vyšším dosaženým vzděláním.
- Třetí nejnižší podíl pracujících důchodců charakterizoval muže i ženy Olomouckého kraje starší 65 let. Mezi důchodci tohoto věku pracovalo 5,8 % mužů, mezi důchodkyněmi 2,3 % žen.
- S klesající ekonomickou aktivitou se s rostoucím věkem zvyšuje podíl nepracujících důchodců. Mezi osobami staršími 65 let tvořili nepracující důchodci majoritní většinu 95,7 %.
- S rostoucím věkem rostl mezi zaměstnanými podíl osob samostatně výdělečně činných na úkor zaměstnanců, což souvisí s profesním zaměřením pracujících seniorů. Podíl vysokoškolsky vzdělaných zaměstnaných seniorů činil 30,5 %.
- Podle výsledků SLDB 2011 měla každá čtvrtá domácnost v Olomouckém kraji ve svém čele osobu starší 65 let. Mezi 66 142 domácnostmi seniorů převládali nepracující důchodci.
- Necelá polovina domácností seniorů byla tvořena jednotlivci, polovinu z nich představovaly vdovy starší 70 let. Z jednotlivě hospodařících domácností seniorů bydlelo 92,0 % samostatně v bytě a 7,4 % v bytě s další domácností.
- U domácností seniorů bydlících v bytech převažovalo bydlení v rodinných domech (53,6 %) nad bydlením v domech bytových (45,3 %). S tím souvisela převaha bytů ve vlastním domě před byty v osobním vlastnictví a byty nájemními.
- Necelá třetina domácností seniorů bydlela v bytech třípokojových a necelá třetina v bytech čtyřpokojových. Více než pětina domácností seniorů byla vybavena počítačem s internetem.
- Průměrná obytná plocha bytu obývaného domácností v čele s osobou ve věku 65 a více let dosáhla v Olomouckém kraji 58,4 m².
- Zvyšuje se podíl seniorů s hypertenzními nemocemi, kteří jsou v pravidelné péči lékaře.

- Počet hospitalizovaných seniorů meziročně roste. Mezi hospitalizovanými seniory převažují v absolutním vyjádření ženy, což souvisí se znatelnou převahou žen v populaci seniorů.
- Průměrná doba hospitalizace (5,5 dne) byla v našem kraji nejnižší ve srovnání s ostatními kraji ČR.
- Pětina hospitalizovaných seniorů v nemocnici podstoupila operaci.
- V našem kraji vykazovalo činnost 7 léčeben dlouhodobě nemocných. Roční využití lůžek v těchto léčebnách bylo druhé nejnižší mezi kraji ČR.
- Geriatrickou péči poskytuje v rámci celého kraje pouze oddělení geriatrické Fakultní nemocnice v Olomouci se 40 lůžky.
- Služby domácí zdravotní péče zajišťovalo v kraji 159 zdravotnických pracovníků nelékařů s odbornou způsobilostí. Každý pacient byl v průměru ošetřen 47krát za rok. Na jednoho zdravotnického pracovníka nelékaře připadlo v průměru šest návštěv denně.
- V prosinci 2014 pobíralo v Olomouckém kraji 107,7 tis. osob starobní důchod (bez souběhu) a dalších 38,8 tis. osob pobíralo starobní důchod v souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem.
- Téměř třetina příjemců starobních důchodů (bez souběhu) se rozhodla odejít do předčasného důchodu (32,3 %). Jejich podíl byl čtvrtý nejvyšší po Kraji Vysočina, Pardubickém a Moravskoslezském kraji.
- Od roku 2009 starobní důchodci Olomouckého kraje pobírali nejnižší důchody v rámci republiky.
- Mezi zařízení poskytující pobytové sociální služby patří 34 domovů pro seniory a 13 domovů se zvláštním režimem. Počet domovů pro seniory zůstává již třetím rokem stejný, ale kapacita poklesla.
- Nejvíce míst v domovech pro seniory na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let nabízí zařízení z okresů Jeseník a Prostějov. Ve správním obvodu obce s rozšířenou působností Lipník nad Bečvou, pod který spadá 14 obcí, není ani jedno zařízení typu domov pro seniory nebo domov se zvláštním režimem.
- Neuspokojení žadatelé o místa v domovech pro seniory k 31. 12. 2014 tvořili 3,1 % populace seniorů.
- Pečovatelskou službu pro seniory poskytuje v kraji 35 zařízení.
- Ve volbách do zastupitelstev obcí kandidovalo 1 347 obyvatel starších 65 let věku, tvořili 8,4 % z celkového počtu kandidátů. Mandáty získalo 182 z nich a jejich podíl na celkovém počtu zastupitelů činil 4,6 %.
- Osobní počítač využilo v posledních 3 měsících celkem 16 % seniorů v kraji. Je to druhá nejnižší hodnota v mezikrajském srovnání. Podle posledních výsledků v republice v průměru používala počítač téměř čtvrtina obyvatel starších 65 let.
- Univerzitu třetího věku na Univerzitě Palackého v Olomouci navštěvovalo více než tisíc studentů seniorského věku.